

vidt, men den kan ogsaa være Tegn paa, at de staae langt tilbage for os Andre; thi Ingen er maaskee nogensinde saa stærkt religiøs bevæget som i det første Dieblis, da han ryktes op af Syndesønnen (Thurah: Hør!) og paa Fortvivlelsens Grændse spørger, om der dog er nogen Udvei fra dette. Jeg har saaledes kun talt om stærke religiøse Bevægelser og ikke erklæret os Andre, der ikke just befandt os i en saadan Bevægelse, for ringere eller bedre, fremmelligere eller mere tilbage i Christendommen, og jeg har ikke tænkt paa noget enkelt Parti alene, skjøndt det maaskee er en enkelt religiøs Retning, hvorfra den Fordring, det foreliggende Udkast vil imødekomme, nærmest turde være udgaaet. Tværtimod, de to Retninger, der for Tiden især bevæge vor Folkekirkelike, ville begge komme til at trænge til Valgmenigheder, nogenlunde i den Form, som her er foreslaaet, naar de ville blive i Folkekirken. Thi ogsaa den indre Mission, der ikke saa fortrinnsviis og saa stærkt lægger Vægten paa Sacramenterne, men mere paa Opvækkelsen, vil dog efter Tingenes naturlige Gang, naar en større opvakt Kreds samler sig om dens Ordfører, komme til at gjøre Fordring paa at forvalte Sacramenterne imellem sine Tilhængere, efterhaanden som disse komme og sige: den, som har opvakt mig og min Kone, vil jeg ogsaa skal døbe vort Barn, — den, fra hvem vi have den levende Opvækkelse, vil vist ikke nægte at meddele os Sacramenterne o. s. fr. Det er altsaa ikke noget enkelt religiøst Parti alene, men enhver stærk religiøs Bevægelse, som jeg har sigtet til, og om hvilke jeg fremdeles antager, at enhver af dem maa ønske at faae Deel i den Undtagelse, Lovudkastet vil hjemle. Og naar der saa af det nævnte ærede Medlem blev talt lidt spøgende om den Gæstfrihed, der agtedes viist denne Undtagelse, der kom som Gæst — saa skal jeg ikke nægte, at den endda ikke forekommer mig saa ganske lille, naar det erindres, at ved den bekjendte Begivenhed, som har saa stor Andeel i de Bevægelser, dette Lovudkast staaer i Forhold til, Gæsten fra først af traadte lidt afgjørende frem, erklærede, at saaledes vilde han gjøre, og mene desuagtet ligefrem at være i sit forrige Forhold til Folkekirken, saa det altid kan

være et Spørgsmaal, om Gæsten er kommen ganske paa den Maade, hvorpaa Gæster i Almindelighed skulle komme, forinden den Tid, da den begyndte at søge Folkekirkens Anerkjendelse og derom at henvende sig til Lovgivningsmagten. — Naar den ærede Taler gjorde opmærksom paa, at der skulde være saa store Vanskeligheder ved de Betingelser, som ere stillede i Udkastet, kan jeg altsaa, som jeg alt har berørt, ikke følge med heri. Den Vanskelighed at faae 20 Familiefædre eller Folk i lignende Stilling til at være enige, kan naturligviis være meget forskjellig, men det har dog alle Tidens Erfaring lært, at det selv paa det religiøse, aandelige Gebeet slet ikke pleier at findes altfor vanskeligt at faae ikke blot 20, men 100 og maaskee 1000 til at være enige; og hele den nuværende Tilstand af Folkekirkkerne rundt omkring paa Jorden misforstaaer man aldeles, naar man mener, at den i det Hele og Store væsentligst er tilveiebragt ved Magt og Tvang; man misforstaaer den aldeles, naar man ikke mærker, at først, da Christendommen mægtigt havde berørt Folket i det Hele, altsaa det store Tal i Folkene, kunde der efterhaanden indføres Bestemmelser, hvorved de Mange, der vare enige, stundom forgreb sig ved Tvang deels paa dem, der endnu skulde fødes, deels paa dem, der vare et Mindretal og uenige med de Mange. Derfor vil i mine Tanker — og Erfaringen vil nok stadfæste det — Intet være lettere end i en Kreds af et Par Tusind Menneſter at tilveiebringe en Snees Familier, der i religiøs Retning ere enige med hinanden. Om disse i religiøs Retning Enige altid ville være villige til at bringe Offre, er et andet Spørgsmaal, men der er jo ingen Anledning til at anvende Lovens undtagen blandt dem, med hvem dette maatte være Tilfældet. Den ærede Taler har fremdeles betonet, at det er store Udgifter, man i saa Henseende paalægger de Bedkommende. Jeg troer derimod, at Udgifterne ere bleve bragte ned til saa lidt som muligt kan være. Thi dersom vi ikke overhovedet ville opgive den sidste Levning af det, jeg før fremhævede som en Giendommelighed ved Folkekirken, nemlig at den i sin Omsorg for alle Sine deler hele den Slægt, som hører til den, efter visse